



**#KAKODALJE**

# **SAVJETI MLADIH**

prostori suradnje i putokazi za budućnost

*Smjernice i preporuke za osiguravanje kvalitetnog rada  
savjeta mladih i participacije mladih u donošenju odluka*

# SAVJETI MLADIH

prostori suradnje i putokazi za budućnost

*Smjernice i preporuke za osiguravanje kvalitetnog rada  
savjeta mladih i participacije mladih u donošenju odluka*

**Nakladnik:**

Info zona

Jerina 1

21000 Split

[www.infozona.hr](http://www.infozona.hr)

**Sunakladnik:**

Udruga „Delta“

Blaža Polića 2/IV

51000 Rijeka

[www.udruga-delta.hr](http://www.udruga-delta.hr)

**Autorice i autori publikacije:**

Antonia Kuzmanić i Goran Biličić (Info zona, Split)

Maša Cek i Sara Sušanji (Udruga „Delta“, Rijeka)

Lucija Jusup i Mario Žuliček (Udruga gradova u Republici Hrvatskoj)

**Članovi i članice radnih skupina na projektu „Savjeti mladih – kako dalje?“****Za izradu nacrtu i instrumenata istraživanja**

Antonia Kuzmanić i Goran Biličić (Info zona), Maša Cek i Sara Sušanji (Udruga „Delta“), Mario Žuliček (Udruga gradova u Republici Hrvatskoj), Ante Galić (Grad Šibenik), Lucija Kero (Grad Rijeka), Saša Milaković (Savjet mladih Grada Osijeka) i Leo Štaković (Savjet mladih Grada Karlovca, Mreža mladih Hrvatske).

**Za izradu publikacije kao donositelji\_će odluka**

Iva Matanović (Grad Pula), Ivana Matan (Grad Karlovac), Lucija Kero (Grad Rijeka), Sanja Čavić (Grad Križevci) i Igor Mesarić (Grad Čakovec).

**Za izradu publikacije kao članovi\_će savjeta mladih**

Ana Brubnjak (Savjet mladih Grada Pazina), Ana Marija Lončar (Savjet mladih Grada Rijeke) i Saša Milaković (Savjet mladih Grada Osijeka).

**Jezično savjetovanje:**

Lapsus calami, obrt za lekturu i usluge

**Tisak:**

ACT Printlab

**Naklada:**

200 primjeraka

ISBN  
978-953-57010-1-9

*Publikacija je izrađena u sklopu projekta „Savjeti mladih – kako dalje?“ koji je sa 75.000 € podržan kroz Fond za aktivno građanstvo, sredstvima Islanda, Lihtenštajna i Norveške u okviru EGP grantova. Sadržaj publikacije isključiva je odgovornost Info zone i ne odražava nužno stavove država donatorica i upravitelja Fonda.*

Iceland   
Liechtenstein  
Norway

---

**Active  
citizens fund**

# SAVJETI MLADIH

prostori suradnje i putokazi za budućnost

*Smjernice i preporuke za osiguravanje kvalitetnog rada  
savjeta mladih i participacije mladih u donošenju odluka*

# SADRŽAJ

6

KOME JE  
NAMIJENJEN  
OVAJ PRIRUČNIK  
I ZAŠTO JE  
NAPRAVLJEN?

7

KAKO  
OSNOVATI  
SAVJET  
MLADIH?

**KAKO  
FUNKCIONIRA  
SAVJET MLADIH? 9**

**ŠTO RADE  
SAVJETI MLADIH? 13**

**UMJESTO  
ZAKLJUČKA  
– smjernice i  
preporuke... 26**

# KOME JE NAMIJENJEN OVAJ PRIRUČNIK I ZAŠTO JE NAPRAVLJEN?

Iako se sudjelovanje u odlučivanju najčešće povezuje s kandidiranjem ili izlaskom na izbore, ono je puno više od toga. Sudjelovanje u odlučivanju u demokratskom životu lokalne zajednice i aktivno građanstvo znači imati **prava, sredstva, prostor, podršku i priliku za sudjelovanje i utjecanje na odluke koje se donose, kao i uključivanje u akcije i aktivnosti koje doprinose stvaranju boljeg društva – za mlade i cijelu zajednicu.** Ova je publikacija izrađen s ciljem osnaživanja smislene participacije mladih u savjetodavnim tijelima na lokalnoj i regionalnoj razini.

Savjeti mladih, kao savjetodavna tijela predstavničke vlasti, omogućuju mladim osobama sudjelovanje u postupku i procesu službenog donošenja odluka. Rad savjeta mladih temelji se na **potrebama i interesima mladih** za predlaganjem promjena koje će zadovoljiti njih same i druge mlade osobe u zajednici u kojoj žive.

Ovu publikaciju izradili su mladi, radnici\_e s mladima i donositelji\_ce odluka iz različitih dijelova Hrvatske kako bi odgovorili na pitanje „Savjeti mladih – kako dalje?“. Priručnik je **namijenjen savjetima mladih, udrugama mladih i za mlade, zainteresiranim aktivnim mladim osobama te osobama koje su zaposlene u općinama, gradovima i županijama i rade sa savjetima mladih.** Ovim priručnikom pokušava se odgovoriti na izazove mapirane tijekom provedbe istraživanja stanja i potreba predstavnika\_ca jedinica lokalne, područne i regionalne samouprave i savjeta mladih, provedeno krajem 2022. i početkom 2023. godine.

Ovaj dio publikacije odnosi se na (kvalitetan) rad savjeta mladih – od prvih koraka, gradnje partnerskog odnosa s vlasti, djelokruga rada savjeta mladih do uputa o tome kako napisati kvalitetan program rada savjeta mladih. Priručnik sadržava i alternativne modele uključivanja mladih u donošenje odluka i primjere dobrih praksi Vijeća mladih iz norveške općine Lindesnes. Za kraj, priručnik sadrži i *Smjernice i preporuke za osiguravanje kvalitetnog rada savjeta mladih i participacije mladih u donošenju odluka.*

Uz pretpostavku da je smisljena participacija mladih *proces*, a ne *cilj*, nadamo se da će ovaj priručnik koristiti mladim aktivistima\_cama i svima koji s njima rade – na putu prema kvalitetnoj suradnji mladih i jačanju participacije u savjetima mladih diljem Hrvatske.

# KAKO OSNOVATI SAVJET MLADIH?

## Prvi koraci savjeta mladih

U savjetu mladih mogu biti mladi od navršenih 15 do navršenih 30 godina života s boravištem ili prebivalištem na području lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave u kojoj žive i djeluju. Na primjer, ako **Matilda iz Rijeke** želi postati članica savjeta mladih, može se kandidirati u Savjet mladih Grada Rijeke i/ili Savjet mladih Primorsko-goranske županije. Da bi Matilda postala članica savjeta treba ju predložiti neka od sljedećih organizacija: udruga mladih i za mlade, učeničko vijeće (ako Matilda ide u srednju školu), studentski zbor (ako Matilda studira), pomladak političke stranke, sindikalne ili strukovne organizacije. Matildu za članicu savjeta mladih može predložiti i neformalna skupina mladih s područja Grada Rijeke. Kako bi postala članicom savjeta mladih Matilda mora zadovoljiti sve formalne uvjete propisane javnim pozivom za candidature, a njenu kandidaturu naposljetku treba usvojiti predstavničko tijelo, odnosno Gradsko vijeće Grada Rijeke.

Broj članova\_ica savjeta mladih, uključujući predsjednika\_cu i zamjenika\_cu predsjednika\_ce ne može biti manji od tri, a konačni broj članova\_ica određuje se prema broju stanovnika\_ca grada, općine ili županije. U Matildinom slučaju i u slučaju Grada Rijeke, najmanji broj članova\_ica savjeta mladih je 5, a najveći 15.

Članovi\_ice savjeta mladih biraju se na razdoblje trajanja mandata predstavničkog tijela koje ih je izabralo. Više o procesu osnivanja, kandidiranja i izbora članova i članica savjeta mladih nalazi se iza ovog QR koda.





Nakon konstituirajuće sjednice, savjet mladih donosi **pravilnik o radu**. Ako je isti ranije donesen, treba provjeriti je li usklađen sa Zakonom o savjetima mladih te ga po potrebi revidirati. Savjet mladih donosi **program rada za svaku kalendarsku godinu, popraćen financijskim planom** te ga podnosi na odobravanje predstavničkom tijelu najkasnije do **30. studenog tekuće godine**, za sljedeću kalendarsku godinu.

(O provedbi programa rada i financijskog plana treba se izvijestiti predstavničko tijelo **do 31. ožujka tekuće godine** za prethodnu godinu.)

# KAKO FUNKCIONIRA SAVJET MLADIH?

## Kako izgraditi partnerski odnos između savjeta mladih i vlasti?

Aktivnosti savjeta mladih uključuju svaki oblik političkog, ekonomskog ili društvenog sudjelovanja koje će naići na plodno tlo u zajednici i odgovoriti na potrebe i težnje mladih osoba za afirmacijom. Rad savjeta mladih predstavlja **dugoročan, odnosno strateški pristup poticanja sudjelovanja i kvalitete života mladih.**

Brojna longitudinalna istraživanja mladih u Hrvatskoj pokazuju značajno nepovjerenje mladih u institucije i politiku općenito (Bovan i Baketa, 2022; Gvozdanović i sur., 2019) što uvelike utječe na gradnju partnerskog odnosa između donositelja\_ica odluka i samih mladih u savjetima mladih.

Ipak, prema Zakonu o savjetima mladih (NN 41/14, 83/23), jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (skraćeno: JLP(R)S) dužne su savjetima mladih osigurati:

- podršku u informiranju i savjetovanju jednostavnim pristupom pouzdanim informacijama o pitanjima od interesa za mlade putem elektroničkih medija, tiskovina, informatičke tehnologije ili na druge primjerene načine bez diskriminacije, ideoloških i drugih utjecaja;
- sudjelovanje u radu predstavničkog tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave davanjem mišljenja, prijedloga i preporuka o pitanjima i temama od interesa za mlade;
- uključivanje u aktivnosti suradnje na nacionalnoj i međunarodnoj razini, razmjeni dobrih praksi i izradu javnih politika za mlade i u vezi s mladima;
- financijska sredstva, u okviru raspoloživog proračuna, za provedbu programa rada savjeta mladih.

# Što savjeti mladih očekuju od općina, gradova i županija?

S Anom, Ana Marijom i Sašom iz tri različita savjeta mladih, razgovarali smo o suradnji između članova\_ica savjeta mladih i osoba koje su zaposlene u općinama/ gradovima/ županijama, a koje rade sa savjetima mladih. Kako bi odgovorili na pitanje što očekuju, prepoznali su sljedeće karakteristike suradnje koje su kategorizirali u tri različite razine (osnovnu, srednju i zavidnu).

Osoba koja radi sa savjetom mladih **na osnovnoj razini** je:

- stalno zaposlena u općinskoj/ gradskoj/ županijskoj upravi i „produžena ruka“ savjeta mladih prema zaposlenicima\_ama JLP(R)S-a i lokalne vlasti;
- pravne struke, poželjno s volonterskim iskustvom;
- radno mjesto osobe koja radi sa savjetom mladih je u uredu grada/ jedinstvenom upravnom odjelu ili odjelu društvenih djelatnosti;
- upoznaje savjet mladih sa Zakonom o savjetima mladih i njihovim pravima te obvezama;
- aktivna, upućena u djelokrug rada savjeta mladih i entuzijastična o radu s mladima.

Osoba koja radi sa savjetom mladih **na srednjoj razini** je (uz sve gore navedeno):

- bivši član\_ica savjeta mladih i/ili radnik\_ca s mladima;
- ima iskustva i znanja o praksi rada s mladima u drugim europskim državama;
- sudjeluje na kongresima radnika\_ca s mladima, umrežava se – na nacionalnoj i europskoj razini;
- upućena u djelokrug rada JLP(R)S-a i zna voditi savjet mladih u „gorućim točkama“, odnosno specifičnim izazovima s kojima se JLP(R)S suočava;
- objašnjava stavke općinskog/ gradskog/ županijskog proračuna na mladima prilagođen način i potiče članove\_ice savjeta mladih da

daju prijedloge za unaprjeđenje proračuna, sukladno identificiranim potrebama mladih;

- uključena u rad udruga mladih i za mlade na lokalnoj/nacionalnoj/europskoj razini ili doprinosi njihovom stvaranju;
- provodi istraživanje o potrebama mladih na razini JLP(R)S-a dvaput godišnje, jednom na početku mandata savjeta mladih i jednom sredinom mandata;
- sa savjetom mladih analizira provedeno istraživanje, stvara kategorizaciju podataka, analizira ih i javno komunicira ispred JLP(R)S-a na mladima prilagođenom jeziku;
- posreduje u suradnji savjeta mladih i općinske/gradske/županijske uprave.

Osoba koja radi sa savjetom mladih **na zavidnoj razini** (uz sve gore navedeno):

- priprema članove\_ice savjeta mladih za aktivno sudjelovanje na sjednicama predstavničkog tijela (za aktualan sat, za izlaganje o temama koje su mladima važne, postavljanje pitanja po točkama dnevnog reda...);
- ima internacionalna iskustva u radu s mladima, osobito na području Europske unije;
- sudjeluje u organizaciji nacionalnih i internacionalnih konferencija te kongresa u području rada s mladima;
- temeljem provedenih istraživanja i analize podataka daje savjetu mladih prijedloge i načine adresiranja izazova putem lokalnih politika za mlade (npr. program za mlade);
- aktivno i kontinuirano sudjeluje u životu mladih na području JLP(R)S-a (npr. dolazak ili sudjelovanje na „Student days“, danima otvorenih vrata srednjih škola ili fakulteta) i/ili sudjeluje u organizaciji takvih događanja te tako stječe važno iskustvo za interes i dobrostanje mladih u lokalnoj sredini;
- kontinuirano se usavršava na raznim programima na nacionalnoj i internacionalnoj razini.

# Što općine, gradovi i županije očekuju od savjeta mladih?

Iva, Lucija, Sanja i Igor već dugi niz godina rade sa savjetima mladih u svojim sredinama. S njima smo razgovarali o suradnji zaposlenika\_ca gradova s članovima\_cama savjeta mladih kako bi saznali što kao donositelji\_ce odluka uopće očekuju od svojih savjeta mladih. Iz njihovih ideja, izdvojili smo sljedeća očekivanja i preporuke.

Iz perspektive donositelja\_ica odluka, članovi i članice savjeta mladih trebaju:

- kontinuirano se educirati o djelovanju savjeta mladih, o sustavu, djelokrugu i tijelima lokalne i područne (regionalne) samouprave, o odnosu savjeta mladih s predstavničkim i izvršnim tijelom;
- djelovati u djelokrugu koji im je propisan Zakonom o savjetima mladih;
- poštovati vlastiti pravilnik o radu, program rada i financijski plan;
- biti proaktivni i motivirani u promicanju i zagovaranju prava, potreba i interesa mladih na lokalnoj i područnoj (regionalnoj) razini;
- biti spona između predstavničkog i izvršnog tijela te mladih u zajednici;
- prihvatiti službene modele i rokove komunikacije sa zaposlenicima\_ama (elektronička pošta je služben način komunikacije, a ne *WhatsApp* grupa);
- osvijestiti da zaposlenici\_e gradova, općina i županija koji rade sa savjetima mladih imaju suradnike\_ce i partnere\_ice koji im mogu pomoći u ostvarivanju ciljeva, a ako tako nije, trebaju zahtijevati odgovarajuću osobu koja im može pomoći od strane izvršne vlasti.

Za partnerski odnos između savjeta mladih i vlasti valja posvetiti pozornost kvalitetnoj, otvorenoj i pravovremenoj **komunikaciji**. Moguće je da očekivanja svih uključenih strana ponekad neće u potpunosti biti ostvarena, tim više jer je za određene promjene potrebno značajno vrijeme.

# ŠTO RADE SAVJETI MLADIH?

Prema Zakonu o savjetima mladih i Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o savjetima mladih (NN 41/14, 83/23) savjeti mladih osnivaju se kao **savjetodavna tijela** jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave koja promiču i zagovaraju prava, potrebe i interese mladih na lokalnoj i područnoj (regionalnoj) razini.

Drugim riječima, općine, gradovi i županije dužne su osnovati savjete mladih kako bi potaknuli **sudjelovanje mladih u odlučivanju** o javnim poslovima od interesa i značaja za mlade te aktivno uključili mlade u javni život.



Djelokrug rada savjeta mladih također je propisan Zakonom, a on predviđa da savjeti mladih sudjeluju u procesu izrade i praćenju provedbe politika za mlade, konzultiraju organizacije mladih i za mlade o temama bitnima mladima, surađuju s tijelima jedinice lokalne ili područne (regionalne) samouprave u politici za mlade, surađuju s drugim savjetodavnim tijelima u Hrvatskoj i inozemstvu.

## Što je naše istraživanje pokazalo da savjeti i JLP(R)S-ovi rade?

Krajem 2022. i početkom 2023. godine proveli smo participativno istraživanje stanja i potreba predstavnika\_ca jedinica lokalne, područne i regionalne samouprave i savjeta mladih.



Rezultati istraživanja pokazuju kako **manje od trećine predstavnika\_ca JLP(R)S-ova pokazuje znanje o cilju i svrsi djelovanja savjeta mladih.**

U nastavku se nalaze primjeri definicija koje pokazuju znanje o zadaćama savjeta mladih i primjeri koji izlaze iz propisanog djelokruga rada savjeta mladih.

<p><b>Primjer definicije koja pokazuje znanje o zadaćama savjeta mladih</b></p> <p style="text-align: center;"></p>	<p><b>Primjer definicije koja izlazi iz djelokruga rada savjeta mladih</b></p> <p style="text-align: center;"></p>
<p>„Glavna zadaća Savjeta mladih je da bude predstavničko tijelo koje zastupa interese što većeg broja mladih s područja jedne jedinice te da glavne probleme i prepreke mladih iznosi predstavničkom tijelu jedinice i gradonačelniku_i i lobira za interese svoje skupine.“</p>	<p>„Motivirati mlade na sudjelovanje u kulturnom, edukativnom i društvenom segmentu grada.“</p>
<p>„Zadaće savjeta mladih su prikupljanje informacija o potrebama mladih i savjetovanje gradskih vlasti o tim potrebama, ali ne nužno organiziranje aktivnosti koje zadovoljavaju te potrebe. Organiziranje takvih aktivnosti zadaća je gradskih vlasti.“</p>	<p>„Savjet radi na poboljšanju kvalitete života mladih u lokalnoj sredini organiziranjem edukacija, sportskih događanja, volontiranja i aktivnosti na području zaštite okoliša.“</p>

Isto tako, **samo trećina članova i članica savjeta mladih pokazuje da su upoznati s njegovim osnovnim zadaćama prethodno navedenih definicija!**

S druge strane, **pri opisu najvećih uspjeha svojih savjeta mladih, samo polovica predstavnika\_ca JLP(R)S-ova navela je aktivnost koja odgovara zakonski propisanom cilju i svrsi savjeta mladih**, što ukazuje na mogućnost da velik broj JLP(R)S-ova gleda na savjete mladih kao na organizacijska i/ili provedbena tijela koja se bave poslovima koji bi trebali biti u domeni civilnog društva i/ili drugih organizacija (mladih i za mlade) u zajednici.

<p><b>Primjer uspješne aktivnosti koja odgovara djelokrugu rada savjeta mladih</b></p> <p style="text-align: center;"></p>	<p><b>Primjer uspješne aktivnosti koja izlazi iz djelokruga rada savjeta mladih</b></p> <p style="text-align: center;"></p>
<p>„Okrugli stolovi s donositeljima odluka, odnosno gradonačelnikom i gradskim vijećnicima_ama, koji okupe 50 - 100 mladih gdje se izravno gradonačelniku postavljaju pitanja i iznose problemi, koje on dalje rješava za poboljšanje uvjeta života mladih.“</p>	<p>„Najveći uspjeh su nam radionica za advent, <i>wine and paint</i> radionica te pub kviz koji smo održali!“</p>

U osmišljavanju aktivnosti savjeta mladih, odnosno pri izradi godišnjeg programa rada savjeta mladih i financijskog plana treba imati na umu zakonski okvir i svrhu djelovanja savjeta mladih. Također, treba imati na umu i s kojim ciljem se planiraju određene aktivnosti. Drugim riječima, članovi\_ce savjeta mladih trebali bi **zajednički definirati koje je željeno buduće stanje koje očekuju ostvariti u jednogodišnjem razdoblju**. Preporučljivo je da ciljevi budu specifični, mjerljivi, dostižni, relevantni i vremenski utvrđeni kako bi se preveniralo da „jedna osoba radi sve“ i da neki članovi\_ce savjeta mladih odustanu od rada zbog neostvarenih očekivanja s kojima su započeli mandat.



# Kako napisati kvalitetan program rada savjeta mladih?

Središnji državni ured za demografiju i mlade, u suradnji s Hrvatskom zajednicom županija, Udrugom gradova u Republici Hrvatskoj, Koordinacijom županijskih savjeta mladih Republike Hrvatske i udrugama Info zona i „Delta“, izradio je **predložak za izradu programa rada savjeta mladih** u ožujku 2023. godine. Na sljedećem QR kodu nalazi se spomenuti predložak.



Predložak za izradu programa rada savjeta mladih pomoćni je alat kojim se mogu koristiti savjeti mladih u planiranju aktivnosti na godišnjoj razini. Izrađen je da bi olakšao izradu programa rada i kao takav uključuje smjernice za sadržaj samih programa rada kako bi oni bili što operativniji, s jasnim aktivnostima, rokovima provedbe i pokazateljima rezultata. Predloženo je da se u izradu programa rada uključe elementi koji su uobičajeni za strateško planiranje, ali u jednostavnijoj formi prilagođenoj djelokrugu rada savjeta. Prednost korištenja ovog predloška jest i ujednačavanje programa rada savjeta mladih kako bi se olakšala suradnja savjeta mladih i dijeljenje dobre prakse.

U odnosu na djelokrug rada savjeta mladih, program rada savjeta mladih treba sadržavati sljedeće četiri grupe aktivnosti:

## 1. Sudjelovanje u procesu izrade i praćenja provedbe lokalnog programa djelovanja za mlade

Aktivnosti sudjelovanja u procesu izrade i praćenja provedbe lokalnog programa djelovanja za mlade obuhvaćaju aktivnosti koje su povezane s procesom izrade (npr. sudjelovanje u provedbi istraživanja o potrebama mladih) ili procesom praćenja provedbe (npr. rad u radnim skupinama za provedbu i praćenje provedbe lokalnog programa za mlade, ispitivanje mišljenja mladih u tematskim područjima programa za mlade, davanje prijedloga predstavničkom ili izvršnom tijelu u tematskim područjima programa za mlade, sudjelovanje u procesima evaluacije programa za mlade – tematski, kvartalno, godišnje...).

### Primjer dobre prakse

„Sudjelovanje u aktivnostima projekta Pazi(n)! mladi 2: izrada Lokalnog programa za mlade Grada Pazina, te praćenje provedbe lokalnog programa djelovanja za mlade.” (Savjet mladih Grada Pazina)

## 2. Konzultiranje s mladima i organizacijama mladih i za mlade o temama bitnima za mlade

Aktivnosti konzultiranja s mladima i organizacijama mladih i za mlade obuhvaćaju provedbu sastanaka i/ili (javnih) događanja s ciljem dobivanja uvida u potrebe mladih i potrebe osoba koje rade s mladima u organizacijama civilnog društva. Konzultacije je moguće provesti na zadanu temu ili prepoznati izazov, a moguće je okupiti mlade i osobe koje rade s mladima da uz vođeni razgovor sami definiraju potrebe koje savjet mladih može zagovarati. U lokalnim sredinama gdje nema organizacija mladih i za mlade, savjet mladih može zagovarati njihovo osnivanje.

### Primjer dobre prakse

„Poticanje osnivanja udruga mladih.” (Savjet mladih Grada Korčule)

### 3. Suradnja s tijelima JLP(R)S-ova u politici za mlade

Suradnja s općinskim/gradskim/županijskim tijelima jedna je od ključnih aktivnosti savjeta mladih. Iako je jedinstveni upravni odjel ili odjel društvenih djelatnosti najčešće nadležan za rad savjeta mladih, članovi\_ce savjeta mladih trebaju surađivati i s ostalim odjelima koji su nadležni za provedbu politika za mlade. Na primjer, članovi\_ce savjeta mladih mogu savjetovati Odjel zdravstva i socijalne skrbi (npr. teme mentalnog zdravlja mladih, financiranje rekreativnog sporta, uređenje javnih sportskih igrališta) i sugerirati raspodjelu proračunskih sredstava.

#### Primjeri dobrih praksi

„Izvršavati Upravni odjel o problemima mladih, predlagati izradu i donošenje programa za otklanjanje istih, ali i poboljšanje položaja mladih te predlagati mjere za ostvarivanje odluka i programa o skrbi za mlade.“ (Savjet mladih Grada Biograda na Moru)

### 4. Suradnja s drugim savjetodavnim tijelima mladih u Republici Hrvatskoj i inozemstvu

Članovi\_ce savjeta mladih mogu surađivati s ostalim savjetima mladih u Hrvatskoj i komplementarnim tijelima u inozemstvu. Suradnja treba služiti implementaciji primjera dobrih praksi pojedinih općina/gradova/županija, a moguće ju je ostvariti poticanjem općina/gradova/županija na prijavu zajedničkih projekata, pri čemu će članovi\_ce savjeta mladih imati aktivnu ulogu u provedbi

#### Primjer dobre prakse

„Provedba Sporazuma o prijateljstvu i suradnji Savjeta mladih Grada Rijeke, Savjeta mladih Grada Opatije i Savjeta mladih Grada Križevaca na temama studentskih stipendija i stambenih politika za mlade (sudjelovanje na zajedničkom projektu *Mislím, djelujem, odlučujem – jačanje participacije mladih kroz aktivno uključivanje u kreiranje i zagovaranje politika za mlade.*“ (Savjet mladih Grada Rijeke)

# Što još možemo učiniti za sudjelovanje mladih u odlučivanju?

U rujnu 2019. godine Udruga gradova u Republici Hrvatskoj analizirala je provedbu Zakona o savjetima mladih i ponudila **tri alternativna modela** koja općine, gradovi i županije mogu iskoristiti kako bi potaknuli mlade na sudjelovanje u odlučivanju.

## 1. Uključivanje predstavnika\_ice savjeta mladih u radna tijela predstavničkog tijela

Uključivanje predstavnika\_ice savjeta mladih u rad radnih tijela omogućuje utjecaj mladih na donošenje odluka i prije nego one dođu na dnevni red sjednica predstavničkog tijela. Takva nadogradnja iziskuje izmjenu Poslovnika o radu općinskog/gradskog/županijskog vijeća na način da se u Poslovnik doda formulacija: „Predstavnik\_ca savjeta mladih poziva se na sve sjednice odbora te mu/joj se dostavljaju materijali kao i punopravnim članovima\_ca tog odbora. Predstavnik\_ca savjeta mladih sudjeluje u radu odbora, ali nema pravo odlučivanja.“

Prijedlog je da se savjetu mladih uputi zahtjev za imenovanjem predstavnika\_ice u svaki pojedini odbor. Zbog kvalitete rada predlaže se da za cijelo vrijeme trajanja mandata imenovani predstavnici\_e savjeta mladih sudjeluju u radu odbora, bez prava glasa.

## 2. Osnivanje Odbora za mlade

Na probleme nedovoljnog broja kandidatura na javnom pozivu te nedovoljne suradnje između članova\_ica savjeta mladih i donositelja\_ica odluka, predlaže se osnivanje zasebnog odbora općinskog/gradskog/županijskog vijeća – Odbora za mlade. Odbor se osniva Odlukom predstavničkog tijela kojom se regulira djelokrug rada, sastav, način izbora članova\_ica, mandat i drugi elementi važni za djelovanje. Odbor za mlade može se sastojati od 7 ili 9 članova\_ica koji dolaze iz redova vijećnika\_ca, općinske/gradske/županijske uprave i mladih. Mladi mogu biti predstavnici\_e organizacija mladih i za mlade, škola, fakulteta u lokalnoj zajednici. Zbog ispunjavanja svrhe utjecaja mladih na donošenje odluka, predlaže se da u tom sastavu

većinu čine predstavnici\_e mladih te da se predsjednik\_ca Odbora bira iz redova predstavnika\_ca mladih.

Primjer sastava: 4 predstavnika\_ce mladih, 2 predstavnika\_ce vijeća/skupštine i 1 predstavnik\_ca općinske/gradske/županijske uprave (to mogu biti načelnik\_ca/ gradonačelnik\_ca/ župan\_ica ili njihovi zamjenici\_e). Djelokrug rada Odbora za mlade može biti raspravljanje odluka i akata općinskog/ gradskog/ županijskog vijeća iz perspektive mladih, prije no što se održi sjednica općinskog/ gradskog/ županijskog vijeća na kojoj se odluke i akti donose.

Izbor članova i članica Odbora za mlade moguć je na 2 načina:

- Objavljuje se javni poziv za kandidature i općinsko/gradsko/županijsko vijeće bira članove\_ice između pravovaljanih kandidatura.
- Objavljuje se javni poziv za kandidature, provjerava se pravovaljanost kandidatura, a svi mladi građani\_ke te jedinice (npr. od 15 do 30 godina) biraju svoje predstavnike\_ce (glasovanje je moguće provesti u centrima za mlade, gradskoj upravi ili *online*). U tom se slučaju rezultati glasovanja dostavljaju općinskom/ gradskom/ županijskom vijeću, koje zatim potvrđuje članove\_ice.

Zajedničkim tijelom mladih i donositelja\_ica odluka doprinijelo bi se izravnom uključivanju mladih u donošenje odluka, stavio bi se fokus na utjecaj na lokalne politike, kao i predlaganje konkretnih aktivnosti i mjera za poboljšanje položaja mladih u lokalnoj zajednici.

Kao i u slučaju ostalih odbora, predlaže se da trajanje mandata članova\_ica Odbora za mlade bude vezan za mandat članova\_ica predstavničkog tijela.

### 3. Osnivanje Savjetodavnog tijela za mlade izvršne vlasti JLP(R)S-a

Savjetodavno tijelo za mlade osniva se odlukom načelnika\_ce, gradonačelnika\_ce ili župana\_ice. Odlukom se regulira djelokrug rada, sastav, način izbora članova\_ica, mandat i druge elemente važne za djelovanje. Na taj se način može ostvariti utjecaj i na donošenje odluka predstavničkog tijela, s obzirom na to da su načelnici\_ce, gradonačelnici\_ce i župani\_ice jedni od ovlaštenih predlagača\_ica akata predstavničkom tijelu.

Prijedlog sastava i način izbora predstavnika mladih isti je kao i u modelu osnivanja Odbora za mlade. Za razliku od modela Odbora za mlade, članove\_ice potvrđuje načelnik\_ca, gradonačelnik\_ca ili župan\_ica. U rad Savjetodavnog tijela mogu se uključiti i stručnjaci\_kinje za područje mladih koji nisu nužno mlađi od 30 godina, a koji mogu doprinijeti kvaliteti rada tijela. Savjetodavno tijelo za mlade savjetovalo bi načelnika\_cu, gradonačelnika\_cu ili župana\_icu o donošenju odluka iz perspektive mladih. Prijedlog je da trajanje mandata članova\_ica tog savjetodavnog tijela bude vezano za mandat načelnika\_ce/gradonačelnika\_ce/župana\_ice.

### **Imenovanje koordinatora\_ice lokalne politike za mlade**

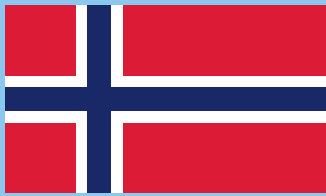
Bez obzira na predstavljene modele, preporuka je i **imenovanje koordinatora\_ice lokalne politike za mlade** ispred općine/grada/županije koji je zadužen za rad savjeta mladih, a sve kako bi se osigurala dodatna podrška članovima\_cama savjeta mladih tijekom trajanja mandata i kontinuitet u radu. Koordinator\_ica lokalne politike za mlade imao bi ulogu koordiniranja uključivanja mladih u procese donošenja odluka, poticanja suradnje između mladih i donositelja odluka te informiranje mladih o aktualnim procesima u općinskoj/gradskoj/županijskoj upravi.

Koordinator\_ica lokalne politike za mlade može se odrediti među postojećim zaposlenicima\_ama općinske/gradske/županijske uprave (proširenjem postojećih zaduženja) ili zapošljavanjem nove osobe za taj opseg posla.

To je moguće ostvariti na dva načina:

1. Sistematizacijom radnog mjesta zaduženog za rad s mladima i koordinaciju tema važnih za mlade (ili proširenjem postojećeg ili stvaranjem novog radnog mjesta).
2. Odlukom o imenovanju koordinatora\_ice među postojećim zaposlenicima\_ama. U tom slučaju nije potrebna sistematizacija.

Uloga koordinatora\_ice ključna je za funkcioniranje procesa uključivanja mladih u donošenje odluka u sličnim modelima na europskoj razini, posebice u Norveškoj (Norveška, Slovenija, Finska, Estonija...).



## Kakvo je iskustvo članova\_ica vijeća mladih i osoba koje rade s vijećima mladih u Norveškoj?

U projekt „Savjeti mladih – kako dalje?“ uključeni su i članovi\_ice Vijeća mladih općine Lindesnes iz Norveške. **Frida, Marte** i **Oliver** članovi\_ice su Vijeća mladih, a **Anne** i **Trine** su zaposlenice Općine koje su zadužene za rad s Dječjim vijećem i Vijećem mladih. U sklopu aktivnosti bilateralne suradnje, norveška delegacija sudjelovala je na Nacionalnoj konferenciji savjeta mladih u Šibeniku (2022.), a održan je i studijski posjet hrvatske delegacije Norveškoj (2023.). S članovima\_cama Vijeća mladih i njihovim koordinatoricama razgovarali smo **o radu s mladima i sudjelovanju mladih u donošenju odluka u Norveškoj.**



„Moj posao koordinatorice Dječjeg vijeća, a i posao kolegice Anne koja koordinira Vijeće mladih jest da mladima osiguramo sve što im je potrebno. Povezujemo ih s političarima\_kama i osobama koje žele predstaviti svoje prijedloge Vijeću mladih. Radimo u Općini, među političarima\_kama i administracijom, ali mladi odlučuju na čemu radimo. Anne je s njima u vijećnici, ja tamo ne odlazim, tako da članovi\_ce Vijeća mladih poznaju političke procese bolje od mene. Predstavnic\_i Vijeća mladih upoznaju sve članove\_ice općinskog vijeća i znaju kako im pristupiti. Jako su aktivni i zainteresirani, točnije, aktivni su kao i političari\_ke u Vijeću. Odrasli vijećnic\_i se ponekad obraćaju članovima\_cama Vijeća mladih kao prema odraslim političarima\_kama i mladi to naprosto moraju naučiti prihvatiti“ – kaže Trine.

Vijeće mladih Lindesnesa ima mogućnost **raspodijeliti određenu količinu proračunskih sredstava** – „Imamo fond za aktivnosti svake godine, vrijednosti od otprilike 10 tisuća eura. Predlagatelj\_i\_ce prezentiraju aktivnosti za koje traže sredstva, a Vijeće mladih odlučuje koje aktivnosti će financirati. Prijaviti se mogu škole, klubovi za mlade, nevladine organizacije, fizičke osobe...“ – objašnjava **Oliver**. Vijeće mladih obično financira veći broj manjih projekata, ali ponekad odluče dodijeliti veću količinu sredstava projektu za koji smatraju da će doprinijeti kvaliteti života mladih u općini – „Prije nekoliko godina smo, na primjer, dodijelili 5 tisuća eura gimnastičkom klubu koji je vrlo važan našim mladim sugrađanima\_kama. Možemo također podržati projekt koji se prijavljuje na druge natječaje jer preporuka Vijeća mladih ima težinu“ – kaže Oliver i dodaje da se svi mladi Lindesnesa mogu informirati o radu Vijeća mladih na *Facebooku* i *Instagramu*. Također, ovaj model rada traži veliki angažman te članovi\_ce Vijeća mladih moraju u njega uložiti puno vremena.

Zanimalo nas je koja je njihova motivacija pa nam je **Marte** rekla ovako – „Željela sam mijenjati stvari i govoriti u ime mladih iz svoje Općine. Učenic\_i\_ce iz cijele škole dolaze nam s idejama koje žele da predstavimo Vijeću mladih.“

**Frida** je odlučila iskusiti članstvo u Vijeću mladih do maksimuma. „Imamo mnoštvo mogućnosti. Tijekom godina umrežila sam se s velikim brojem organizacija i primam pozive na dosta konferencija. Samo u ovom mjesecu idem na sedam konferencija! Ne koriste svi iz Vijeća mladih ove prilike, pitanje je koliko truda pojedinac\_ka želi uložiti i koliko se želi umrežavati“ – kaže ona. Zanimalo nas je utječu li aktivnosti vezane za Vijeće mladih na njen uspjeh u školi. „Nisam baš najbolja učenica, no ne zbog rada u Vijeću mladih. Disleksična sam i teorijski pristup učenju mi možda ne leži najbolje.



Frida, Marte, Oliver i Trine

Članstvo u Vijeću mi je čak poticaj da se više potrudim oko školskih zadataka“ – kaže Frida i dodaje – „**Članstvo u Vijeću naučilo me stvari koje nikad ne bih savladala u školskom sustavu. Ne samo o načinu na koji funkcionira upravljački sistem općine već i kako se zauzeti za sebe i kako održati kvalitetnu prezentaciju. Vijeće mladih u mom je životu jako dugo i želim ostati društveno aktivna i nakon što više ne budem članicom.**“

Na pitanje o tome koje su joj najdraže uspomene vezane za Vijeće mladih, Frida odgovara – „Organiziranje konferencije *Govor mržnje* te govor u Parlamentu na temu mentalnog zdravlja. To je bila velika stvar jer su bili pozvani predstavnici\_e samo dvaju Vijeća mladih. Govorili smo ispred Premijera i Ministra zdravlja. Trenutak na koji sam posebno ponosna je kad me Anne, koordinatorica Vijeća mladih, potaknula da održim govor u Općinskom vijeću. Bilo me strah, ali ona me motivirala i ohrabrila. Održala sam dobar govor i bila sam jako zadovoljna i ponosna na sebe“ – kaže Frida.

# UMJESTO ZAKLJUČKA – smjernice i preporuke za osiguravanje kvalitetnog rada savjeta mladih i participacije mladih u donošenju odluka

## Smjernice za predstavnike\_ice jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave

Kako bi osigurali kvalitetan rad savjeta mladih i doprinijeli sudjelovanju mladih u donošenju odluka na lokalnim razinama, potrebno je:

1. Jačati strateški okvir: ključno je razviti strateški okvir za rad s mladima koji uključuje strategije, planove razvoja, akcijske planove, odluke i zaključke (grado)načelnika i (grado)načelnica ili župana i županica. Potrebno je osigurati da postojeći okvir odražava stvarne potrebe mladih i pruža smjernice za djelovanje savjeta mladih.
2. Razvijati i kontinuirano provoditi programe za mlade: JLP(R)S-ovi trebaju izraditi i provoditi programe za mlade jer oni služe kao okvir za aktivnosti lokalne samouprave u radu s mladima i za mlade. Programi za mlade trebaju biti usklađeni s europskim i nacionalnim programima, ali i odražavati stvarne potrebe i interese mladih u lokalnoj zajednici.
3. Redovito se sastajati s članovima\_cama savjeta mladih: JLP(R)S-ovi trebaju redovito održavati sastanke izvršne i predstavničke vlasti sa savjetom mladih – prema Zakonu o savjetima mladih, to je najmanje jednom u šest mjeseci. Osim toga, preporučuje se uključiti članove\_ice savjeta mladih u rad radnih tijela predstavničkog tijela, kao i ostalih tijela koja se bave pitanjima važnima za mlade.
4. Osigurati usavršavanje i podršku: JLP(R)S-ovi trebaju osigurati usavršavanje članova\_ica savjeta mladih za njihovu ulogu i podršku. To uključuje organiziranje obuka, radionica i seminara koji će pomoći članovima\_cama savjeta mladih da razumiju svoje zadatke i uloge te steknu potrebne vještine za zagovaranje i smislenu participaciju

mladih općenito. Od velike je važnosti jasno imenovati koordinatora\_icu lokalne politike za mlade unutar općine, grada ili županije koja će biti zadužena za rad sa savjetima mladih. Toj osobi također treba osigurati potrebnu obuku i kontinuirano usavršavanje u području rada s mladima.

5. Jasno komunicirati uloge i zadaće: JLP(R)S-ovi trebaju jasno komunicirati uloge i zadaće savjeta mladih zaposlenicima\_ama uprave, izvršnoj i predstavničkoj vlasti, ali i široj javnosti. Važno je educirati i osvijestiti što veći broj dionika o svrsi i ciljevima savjeta mladih kako bi se osigurala pravilna percepcija njihove uloge u lokalnoj zajednici.
6. Implementirati druge oblike sudjelovanja mladih: JLP(R)S-ovi mogu organizirati i druge oblike sudjelovanja mladih, a ne samo savjeta mladih. Može se osnovati Odbor za mlade ili savjetodavno tijelo za mlade izvršne vlasti JLP(R)S-a s ciljem poticanja mladih na sudjelovanje u odlučivanju.

## Smjernice za članove i članice savjeta mladih

Kako bi povećali kvalitetu rada savjeta mladih i jačali svoj utjecaj u donošenju odluka na lokalnim razinama, potrebno je:

1. Povećati suradnju s institucijama i organizacijama: savjeti mladih trebaju kreirati kvalitetan program rada praćen financijskim planom i aktivno surađivati s institucijama i organizacijama iz lokalne zajednice, ali unutar okvira svojih savjetodavnih uloga. Važno je dogovoriti jasne zadatke kako bi se izbjeglo preuzimanje odgovornosti koje izlaze iz djelokruga rada savjeta mladih.
2. Zagovarati i pratiti provedbu programa za mlade: savjeti mladih trebaju aktivno pratiti što se događa s programom za mlade njihove općine, grada ili županije. Savjeti mladih trebaju sudjelovati u evaluaciji provedbe programa za mlade i imati pristup svim informacijama i relevantnoj dokumentaciji.
3. Kontinuirano pratiti i zagovarati potrebe mladih: ključno je da članovi\_ice savjeta mladih slušaju druge mlade i pomažu im u tome da

se njihov glas čuje. Posebnu pažnju treba posvetiti predstavnicima\_ama mladih pripadnika\_ca manjina, ranjivim mladima, mladima u riziku od socijalne isključenosti i onima koji to već jesu. Stavovi i potrebe mladih mogu se ispitivati na različite načine: strukturiranim dijalogom mladih i donositelja odluka, anketama, fokusnim grupama ili intervjuima s mladima. Na temelju tih informacija savjet mladih dužan je izvjestiti vladajuće u donošenju odluka o potrebama koje su važne za mlade i to na sjednicama općinskog/ gradskog/ županijskog vijeća i radnih tijela predstavničke vlasti.

4. Evaluirati i izvještavati o radu: savjeti mladih trebaju redovito vrjednovati svoje aktivnosti i podnositi godišnja izvješća o radu. Osim izvještavanja izvršnoj i predstavničkoj vlasti, preporučljivo je da se izvješća učine javno dostupnima objavljivanjem na mrežnim stranicama općine, grada ili županije, organiziranjem konferencije za medije i sl. Takvim praćenjem ulaganja financijskih sredstava i postizanja napretka u ostvarivanju ciljeva savjet mladih povećava transparentnost i vidljivost svog rada u zajednici.
5. Pružati podršku i prilike za umrežavanje: članovi\_ce savjeta mladih trebaju aktivno sudjelovati u radu koordinacija i mreža savjeta mladih, razmjenjivati iskustva i surađivati s drugim savjetima mladih na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini. To omogućuje razmjenu iskustava, praksi i jačanje kapaciteta za zagovaračku ulogu savjeta mladih. Savjeti također trebaju biti otvoreni za međunarodne prilike (npr. aktivnosti i edukacije unutar Erasmus+ programa).



#KAKODAJE

# MLADI SVAJATI

prostori suradnje i putokazi za budućnost

svajata mladih i participacije mladih u donošenju odluka  
zmjernice i preporuke za osiguravanje kvalitetnog rada